

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
Факультет «Аудіовізуального мистецтва та Медіатехнологій»
Кафедра «Фотомистецтва та Візуальних практик»

Пояснювальна записка

до дипломної роботи бакалавра

“Другий шар”

Фотосерія у жанрі концептуальної фотографії

Виконав студент 4 курсу

спеціальності 021

«Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»

ОПП «Фотомистецтво та візуальні практики»

Мамедова Е.І.

Керівник: доктор філософії з культурології,

старший викладач кафедри ФВП ХДАДМ

Мусієнко Ольга Вячеславівна

Харків 2026

Харківська академія дизайну та мистецтв
Факультет «Аудіовізуальне мистецтво та медіатехнології»
Кафедра «Кафедра аудіовізуального мистецтва» / денна форма навчання
Освітньо кваліфікаційний рівень «Бакалавр»
Напрямок підготовки 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»

Затверджую

Завідувач кафедри Фотомистецтво та Візуальні практики

М.С. Свинаренко

доцент, Ph.D. з технічних наук

13 квітня 2026 року

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Мамедова Ельвіра Ільясівна

1. Тема проєкту Авторський аудіовізуальний документальний твір
«Другий шар»

у форматі соціального відеонарису

Керівник проєкту (роботи) Мусієнко О.В.

Затверджені наказом вищого навчального закладу від «23» жовтня 2025 року

2. Строк подання студентом проєкту (роботи) травень 2026

3. Вихідні дані до проєкту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- Обґрунтування актуальності теми
- Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів

- Аналіз аналогів
- Розробка авторської концепції рішення теми
- Композиційний пошук образотворчих засобів втілення задуму
- Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів
- Висновки
- Список літератури
- Ілюстративні матеріали

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів проєкту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис Завдання видав	Дата Завдання прийняв
Розділ 3	ПАВЛОВА Т.В. Професор, доктор мистецтвознавства кафедри фотомистецтво та візуальні практики.		

7. Дата видачі завдання вересень 2025

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ З\П	Назва етапів дипломного проєкту	Строк виконання етапів проєкту (роботи)	Примітка
1	Затвердження теми дипломної роботи	Жовтень	
2	Аналіз аналогів	Жовтень-Листопад	
3	Розробка авторської концепції, рішення теми	Листопад-грудень	
4	Композиційний пошук образотворчих	Грудень	

	засобів втілення творчого задуму		
5	Затвердження ескізів та рішення теми	Грудень-січень	
6	Систематизація інформації до пояснювальної записки	Лютий	
7	Виконання оригіналів дипломної роботи	Квітень	
8	Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи	Березень-травень	
9	Захист дипломної роботи	Червень	

Студент _____ МАМЕДОВА Е.І.
Керівник проєкту _____ МУСІЄНКО О.В.

ЗМІСТ

ВСТУП	3-4
-------------	-----

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ АВТОРСЬКОГО ВІЗУАЛЬНОГО ПРОЄКТУ

1.1. Обґрунтування вибору жанру та формату фотосерії.....	5
1.2. Тема та ідея дипломного проєкту	6
1.3. Конфлікт як смислотворчий елемент авторського твору	7
1.4. Концепція та художній задум проєкту	7
1.5. Аналіз сучасних творів-аналогів	8
1.6. Візуальна мова, стилістика та образна система проєкту	10

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ

2.1. Збір та систематизація візуального й теоретичного матеріалу	12
2.2. Розробка цільової аудиторії та визначення призначення	19
2.3. Соціокультурний контекст проєкту	21
2.4. Сценарна структура (візуальний наратив) проєкту	23
2.5. Художні та технічні засоби виразності	25

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ АВТОРСЬКОГО ВІЗУАЛЬНОГО ПРОЄКТУ

3.1. Апробація технічного обладнання та засобів	29
3.2. Експлікація як технологічна схема реалізації	31
3.3. Композиційне та проєктне рішення	33
3.4. Постпродакшн-рішення	34
3.5. Кошторис реалізації проєкту	35
3.6. Опис готового результату та його презентаційна форма	36

ВИСНОВКИ	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	40
ДОДАТКИ	40

ВСТУП

Актуальність дипломного проєкту «Другий шар» зумовлена змінами у способі сприйняття фотографії в сучасному цифровому середовищі. У повсякденному житті людина щоденно взаємодіє з великою кількістю зображень, більшість з яких існують у стрічках соціальних мереж, цифрових платформах та мобільних застосунках. Через постійну присутність фотографії у щоденному інформаційному потоці змінюється не лише ставлення до самого зображення, а й здатність критично його сприймати.

Сучасна фотографія дедалі рідше сприймається як фіксація реальності. Вона стає простором конструювання образів, де межа між документальним, постановочним та цифрово зміненим майже зникає. Алгоритми обробки, штучний інтелект, автоматичне редагування та генеративні інструменти поступово інтегруються у візуальну культуру настільки природно, що глядач перестає помічати сам момент втручання.

Особливо актуальним це питання стає у контексті розвитку технологій штучного інтелекту, які здатні не лише модифікувати зображення, а й створювати додаткові смислові рівні всередині нього. У межах проєкту таким елементом виступає QR-код, інтегрований у структуру фотографії за допомогою ШІ. Він не сприймається як окремий технічний об'єкт, а стає частиною середовища кадру, його фактури та композиції.

Проблематика проєкту полягає у дослідженні стану, в якому глядач уже не може однозначно визначити, де проходить межа між природним і сконструйованим образом. Важливим стає не саме існування цифрової маніпуляції, а момент її непомітності.

Метою дипломного проєкту є створення концептуальної фотосерії, що досліджує розмиття меж між звичним побутовим зображенням та прихованим цифровим шаром інформації [2].

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання: дослідити сучасні тенденції сприйняття цифрової фотографії; проаналізувати взаємодію глядача з повсякденним візуальним контентом; створити постановочні сцени, стилізовані під звичайну естетику соціальних мереж; інтегрувати QR-коди у структуру фотографій засобами штучного інтелекту; побудувати фотосерію на контрасті між первинним та прихованим змістом; сформулювати цілісне художнє висловлювання через систему зображень.

Об'єктом дослідження є сучасна цифрова фотографія у повсякденному медіасередовищі.

Предметом дослідження є взаємодія між видимим зображенням та прихованим цифровим змістом у фотографії.

Методологія дослідження базується на аналізі сучасних фотографічних практик, методах постановочної фотографії, вивченні цифрової візуальної культури та практичному експерименті з інтеграцією QR-кодів у структуру зображення.

Практичне значення роботи полягає у створенні фотосерії, яка може бути представлена у форматі виставкового проєкту, онлайн-експозиції або мультимедійної інсталяції.

Наукова новизна проєкту полягає у поєднанні концептуальної фотографії з інтегрованими цифровими елементами, які функціонують не як зовнішнє доповнення, а як невидимий рівень візуального образу.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ АВТОРСЬКОГО ВІЗУАЛЬНОГО ПРОЄКТУ

1.1. Обґрунтування вибору жанру та формату фотосерії

Вибір жанру та формату дипломного проєкту безпосередньо пов'язаний із темою дослідження та особливостями сучасного цифрового середовища. Проєкт «Другий шар» реалізується у форматі фотосерії, виконаної у жанрі концептуальної фотографії.

Концептуальна фотографія як художній метод дозволяє працювати не лише із самим зображенням, а й із закладеною в нього ідеєю. У межах цього жанру фотографія виступає не документом події, а інструментом створення смислової конструкції. Саме тому цей формат є найбільш доречним для реалізації проєкту, в якому важливу роль відіграє прихований зміст та процес його поступового виявлення.

Фотосерія складається із шести фотографій, об'єднаних у три сцени з двома точками зору. Така структура дозволяє показати різницю між первинним сприйняттям зображення та його подальшим переосмисленням після взаємодії з QR-кодом.

Важливою особливістю проєкту є відмова від глянцевої естетики та очевидної художньої стилізації. Зображення навмисно наближені до звичних фотографій із повсякденного цифрового середовища. Вони імітують випадковість, недосконалість кадру, природне освітлення та візуальну простоту, характерну для стрічок соціальних мереж.

Такий підхід дозволяє створити ефект впізнаваності та довіри. Глядач не сприймає фотографію як мистецький об'єкт із прихованою конструкцією, а взаємодіє з нею як із чимось звичним і буденним. Саме через цю нормалізованість зображення прихований цифровий елемент стає особливо важливим.

QR-код у проєкті виконує не лише технічну функцію, а й стає частиною художньої структури роботи. Його інтеграція за допомогою штучного інтелекту дозволяє зробити код частиною візуальної тканини кадру, а не окремим графічним знаком.

Отже, поєднання концептуальної фотографії, постановочного підходу та інтегрованих цифрових елементів дозволяє створити проєкт, у якому фотографія функціонує як простір подвійного сприйняття: видимого та прихованого.

1.2. Тема та ідея дипломного проєкту

Дипломний проєкт «Другий шар» є фотосерією, побудованою на взаємодії між звичним побутовим зображенням та прихованим цифровим елементом, який відкриває інший рівень сприйняття фотографії. Проєкт складається із шести фотографій, об'єднаних у три сцени з двома точками зору. Кожна сцена демонструє ситуацію, яка на перший погляд виглядає повністю буденною та впізнаваною.

Тема проєкту пов'язана з трансформацією довіри до фотографії в епоху цифрових технологій. Сучасна людина постійно взаємодіє із зображеннями, що проходять через алгоритми обробки, редагування та цифрового конструювання. У результаті фотографія поступово перестає бути лише відображенням реальності та стає середовищем, де реальне, змодельоване та приховане існують одночасно.

У центрі проєкту перебуває не сам QR-код як технологічний елемент, а процес його непомітної присутності всередині звичного зображення. Глядач спочатку сприймає фотографію як звичайний фрагмент повсякденного життя, однак після взаємодії з кодом відкривається інший інформаційний рівень, який вступає у суперечність із первинним враженням.

Ідея проєкту полягає у дослідженні моменту, коли людина вже не може чітко відокремити справжнє від сконструйованого. Важливим є те, що сумнів виникає не одразу. Спершу зображення здається природним і зрозумілим, але пізніше глядач усвідомлює, що межа між реальним та штучним була втрачена значно раніше.

Фотографії у проєкті навмисно стилізовані під естетику повсякденної цифрової стрічки. Вони не мають вираженої постановочності або візуальної довершеності. Такий підхід дозволяє створити ефект звичності та зменшити дистанцію між глядачем і зображенням.

Таким чином, проєкт «Другий шар» розглядає фотографію не лише як візуальний об'єкт, а як простір прихованих інформаційних та психологічних процесів, у якому глядач поступово втрачає впевненість у власному способі сприйняття.

1.3. Конфлікт як смислотворчий елемент авторського твору

Конфлікт у дипломному проєкті «Другий шар» побудований не на прямому протиставленні персонажів чи подій, а на зіткненні двох способів сприйняття зображення — довіри до видимого та прихованої цифрової конструкції, що існує всередині фотографії. Саме ця суперечність формує основний смисловий центр проєкту.

На першому рівні фотографії сприймаються як звичні побутові сцени. Вони не мають вираженої художньої стилізації, драматичного освітлення чи очевидних ознак маніпуляції. Зображення навмисно наближені до естетики повсякденної цифрової стрічки, де фотографія існує як швидкий і знайомий візуальний фрагмент життя. Через це у глядача виникає автоматична довіра до побаченого.

Проте всередині кожного кадру приховано QR-код, інтегрований у структуру зображення за допомогою штучного інтелекту. Він не

сприймається як сторонній елемент, а існує як частина текстури, середовища або композиції кадру. У момент взаємодії з ним фотографія перестає бути лише побутовим образом і відкриває інший інформаційний рівень, що вступає у конфлікт із первинним враженням.

Основна напруга проєкту виникає саме у моменті запізнілого усвідомлення. Глядач не одразу помічає маніпуляцію чи прихований елемент, тому початкове сприйняття базується на довірі. Лише після відкриття другого шару з'являється сумнів щодо достовірності побаченого. Таким чином, конфлікт переноситься із самого зображення у внутрішню реакцію глядача.

Важливим аспектом є те, що проєкт не розділяє реальне та штучне як два окремі полюси. Навпаки, він демонструє стан, у якому межа між ними вже втратила чіткість. Цифрова конструкція не маскується під реальність — вона вже стала її частиною. Саме тому конфлікт у проєкті має прихований характер: він не демонструється відкрито, а поступово проявляється у процесі взаємодії із зображенням.

Додатковий рівень конфлікту пов'язаний із сучасною культурою споживання візуального контенту. Людина щоденно переглядає велику кількість фотографій, не аналізуючи їхню природу та походження. Через постійну присутність цифрово змінених зображень здатність критично сприймати фотографію поступово послаблюється. Проєкт «Другий шар» досліджує саме цей стан втрати впевненості у власному способі бачення.

Отже, конфлікт у проєкті функціонує як інструмент дослідження сучасного сприйняття фотографії, де видиме зображення вже не гарантує достовірності, а цифровий шар стає невіддільною частиною повсякденної реальності.

1.4. Концепція та художній задум проєкту

Концепція дипломного проєкту «Другий шар» базується на дослідженні прихованої цифрової присутності у сучасному повсякденному зображенні. Основою проєкту є ідея існування двох рівнів сприйняття фотографії: видимого, який глядач сприймає одразу, та прихованого, що відкривається лише після взаємодії із зображенням.

Фотосерія складається із шести фотографій, об'єднаних у три сцени з двома точками зору. Кожна сцена побудована як постановочне «майже звичайне» фото, стилізоване під естетику повсякденного цифрового контенту. У кадрах відсутня очевидна художня театральність або візуальна довершеність. Навпаки, фотографії створюють враження спонтанності, випадковості та звичності — ніби вони є частиною особистої стрічки соціальних мереж.

Ключовим елементом художнього задуму є інтеграція QR-коду у структуру зображення. Код генерується та вбудовується за допомогою штучного інтелекту таким чином, щоб не виглядати окремим графічним знаком. Він стає частиною візуальної тканини кадру: елементом текстури, предметного середовища, світла або деталей простору. Завдяки цьому глядач не одразу помічає його присутність і спершу взаємодіє з фотографією як зі звичним побутовим образом.

Художній задум проєкту полягає не у створенні очевидного контрасту між «справжнім» і «фальшивим», а у демонстрації стану, в якому ця межа вже стала нестабільною. Фотографія у проєкті функціонує як простір подвійної реальності: одна її частина залишається відкритою та знайомою, інша — прихованою та доступною лише після додаткової дії.

Після сканування QR-коду глядач отримує доступ до іншого інформаційного шару, який вступає у смисловий або емоційний конфлікт із початковим зображенням. Саме цей момент змінює спосіб сприйняття фотографії: кадр перестає бути лише побутовою сценою та починає сприйматися як конструкція з прихованим змістом.

Важливу роль у проєкті відіграє ефект запізненого усвідомлення. Спочатку фотографія не викликає сумнівів або напруги, однак після відкриття другого шару глядач починає переосмислювати власну довіру до зображення. Таким чином, художній задум побудований не на шокуванні або прямій маніпуляції, а на поступовому порушенні відчуття візуальної стабільності.

Композиційно проєкт орієнтується на природність кадру та імітацію невимушеного способу фотографування [5] (Вулична фотографія сьогодні). Для цього використовуються побутові локації, м'яке природне освітлення, звичні предмети та повсякденні жести персонажів. Візуальна стриманість дозволяє прихованому цифровому елементу залишатися непомітним до моменту взаємодії.

Отже, концепція та художній задум проєкту «Другий шар» спрямовані на створення фотографії, у якій цифровий шар більше не існує окремо від реальності, а стає її природною та майже невидимою частиною.

1.5. Аналіз сучасних творів-аналогів

Під час розробки дипломного проєкту «Другий шар» важливим етапом стало дослідження сучасних візуальних практик, що працюють із темами цифрового середовища, трансформації фотографії та зміни способу її сприйняття. Аналіз творів-аналогів дозволив сформулювати підхід до побудови фотосерії, її візуальної мови та принципу взаємодії з глядачем.

Одним із ключових орієнтирів стали сучасні фотографічні проєкти, побудовані на естетиці повсякденного цифрового контенту. У таких роботах автори свідомо відмовляються від глянцевої візуальності, складної постановки та очевидної художньої виразності [3]. Фотографи про фотографію). Натомість фотографія імітує звичну візуальну мову соціальних мереж: випадковість кадру, природне освітлення, побутове

середовище та ефект «звичайного» моменту. Саме ця наближеність до реального цифрового досвіду глядача стала важливою для формування стилістики проєкту «Другий шар».

Також значний вплив мали сучасні концептуальні фотопроекти, у яких фотографія використовується не як документальна фіксація реальності, а як спосіб дослідження психологічного та інформаційного простору людини. У подібних роботах важливим є не лише саме зображення, а механізм його прочитання, сумнів у його достовірності та процес взаємодії глядача з прихованим змістом.

Окрему роль у формуванні проєкту відіграли роботи, присвячені темі постінтернет-культури. Для цього напряму характерне використання знайомої цифрової естетики, побутових образів та інтеграція елементів технологічного середовища у повсякденну реальність. У таких творах цифрове більше не існує окремо від фізичного світу, а сприймається як його природне продовження. Саме цей принцип є одним із ключових у проєкті «Другий шар».

Важливими для аналізу стали також інтерактивні мистецькі практики, у яких глядач бере участь у процесі відкриття змісту твору. У проєкті ця взаємодія реалізується через сканування QR-коду, інтегрованого у фотографію. Таким чином, зображення не розкривається повністю під час першого контакту, а вимагає додаткової дії для переходу до другого рівня сприйняття.

На відміну від багатьох сучасних проєктів, де цифрове втручання демонструється відкрито або навмисно підкреслюється, у фотосерії «Другий шар» цифровий елемент існує приховано. QR-код не виступає окремим об'єктом композиції, а навпаки — розчиняється у візуальному середовищі кадру. Це дозволяє створити ефект запізненого усвідомлення та підсилює головну ідею проєкту — втрату чіткої межі між природним зображенням і цифровою конструкцією.

Під час аналізу аналогів також було важливо дослідити сучасну тенденцію до швидкого та поверхневого споживання зображень. Більшість цифрового контенту сьогодні переглядається без детального аналізу, що формує новий спосіб взаємодії з фотографією. Проєкт «Другий шар» працює саме з цим станом автоматичного сприйняття, у якому довіра до зображення виникає раніше, ніж сумнів.

Отже, аналіз сучасних творів-аналогів дозволив визначити основні принципи реалізації проєкту: використання естетики повсякденної фотографії, інтеграцію прихованого цифрового елементу, залучення глядача до активної взаємодії та дослідження нестабільності сучасного візуального сприйняття.

1.6. Візуальна мова, стилістика та образна система проєкту

Візуальна мова дипломного проєкту «Другий шар» побудована на поєднанні постановочної фотографії та естетики повсякденного цифрового зображення. Основним завданням стало створення фотографій, які не сприймаються як очевидно художні або концептуальні роботи, а виглядають як звичні кадри з особистої стрічки соціальних мереж чи повсякденного цифрового середовища.

Стилістика проєкту ґрунтується на навмисній візуальній простоті. Фотографії позбавлені глянцевої естетики, складного студійного освітлення та демонстративної композиційної побудови. У кадрах використовується природне або наближене до природного світло, побутові локації, звичні предмети та невимушені пози персонажів. Завдяки цьому створюється відчуття випадковості й документальності моменту, хоча кожна сцена є постановочною.

Важливою частиною стилістичного рішення є імітація «неідеального» цифрового зображення. Кадри не прагнуть до технічної

стерильності або рекламної довершеності. Навпаки, у фотографіях зберігається відчуття спонтанності: нецентрованість композиції, побутова недосконалість простору, природна асиметрія та візуальна легкість [7]. Це дозволяє максимально наблизити фотосерію до звичного способу споживання зображень у сучасному медіасередовищі.

Ключовим елементом візуальної системи проєкту є QR-код, інтегрований у структуру фотографії за допомогою штучного інтелекту. Його присутність не повинна зчитуватися одразу як окремий цифровий об'єкт. Код вбудовується у текстури, деталі інтер'єру, світлові площини або елементи середовища таким чином, щоб залишатися частиною загальної візуальної тканини кадру. Саме ця прихованість формує основу образної системи проєкту.

Композиційно фотосерія побудована за принципом подвійного погляду. Кожна із трьох сцен представлена двома точками зору, що дозволяє змінювати дистанцію сприйняття та поступово відкривати нові деталі простору. Такий підхід створює відчуття нестабільності зображення: знайома сцена починає сприйматися як потенційно ненадійна або сконструйована.

Колористичне рішення проєкту залишається стриманим і наближеним до реального побутового середовища. У фотографіях переважають м'які природні відтінки без різких кольорових контрастів або надмірної обробки. Це дозволяє уникнути вираженої художньої театральності та підтримує ефект «звичайного» цифрового фото.

Образна система проєкту базується на взаємодії двох рівнів реальності — видимого та прихованого. Звичні побутові предмети, інтер'єри, жести та повсякденні ситуації стають носіями іншого інформаційного шару, який не відкривається одразу. Через це сама фотографія перестає бути лише фіксацією моменту та перетворюється на простір прихованої цифрової присутності.

Особливе значення у проєкті має психологічний ефект довіри до знайомого образу. Глядач спочатку сприймає фотографію як щось зрозуміле та безпечне, однак після взаємодії з QR-кодом змушений переосмислити побачене. Таким чином, візуальна мова проєкту працює не через прямий шок або демонстративну маніпуляцію, а через поступове порушення впевненості у достовірності зображення.

Отже, візуальна мова та стилістика проєкту «Другий шар» спрямовані на створення фотографії, у якій цифрове втручання стає майже невидимим, а межа між повсякденним образом і прихованою конструкцією поступово зникає.

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ

2.1. Збір та систематизація візуального й теоретичного матеріалу

Підготовчий етап дипломного проєкту «Другий шар» розпочався зі збору та аналізу візуального й теоретичного матеріалу, необхідного для формування концепції фотосерії та її подальшої реалізації. Основною метою цього етапу стало дослідження сучасного цифрового середовища, способів сприйняття фотографії та візуальних механізмів, які формують довіру до зображення.

Під час збору візуального матеріалу основна увага приділялася фотографіям із повсякденного цифрового простору: соціальних мереж, особистих фотострічок, мобільної фотографії та побутового онлайн-контенту. Аналізувалися характерні особливості таких зображень — випадковість композиції, природне освітлення, відсутність очевидної постановочності, побутові локації та ефект «неідеального» кадру. Саме ці

ознаки стали основою для формування візуальної стилістики майбутнього проєкту.

Окремо досліджувалися сучасні тенденції цифрової обробки зображення та інтеграції штучного інтелекту у фотографічні практики. Було проаналізовано способи генерації та адаптації QR-кодів, а також принципи їхнього візуального маскування у структурі зображення. Особлива увага приділялася тому, як цифровий елемент може існувати всередині фотографії непомітно та не руйнувати її природне сприйняття.

Теоретична частина дослідження базувалася на вивченні сучасних праць, присвячених фотографії, цифровій культурі та постінтернет-естетиці. Аналізувалися питання трансформації фотографії у цифрову епоху, зміни довіри до зображення, взаємодії людини з інформаційним середовищем та впливу алгоритмів на візуальне сприйняття. Важливим аспектом стало дослідження того, як цифрові технології поступово інтегруються у повсякденне життя та перестають сприйматися як щось окреме від реальності.

Під час систематизації матеріалу було сформовано основні візуальні принципи проєкту: природність кадру, прихована інтеграція цифрового елемента, стримане колористичне рішення та побудова сцен, наближених до реального побутового середовища [1]. Сторітелінг у фотографії). Також було визначено структуру фотосерії — три сцени з двома точками зору, які дозволяють поступово змінювати спосіб сприйняття зображення.

Окремим етапом стала розробка можливих сценаріїв взаємодії глядача з фотографією. Аналізувалося, у який момент QR-код може бути помічений, як саме відбуватиметься процес сканування та яким чином відкриття другого шару змінюватиме первинне враження від зображення.

У результаті збору та систематизації матеріалу було сформовано концептуальну та візуальну основу дипломного проєкту «Другий шар». Проведене дослідження дозволило визначити художній напрям фотосерії,

її стилістичні особливості та принципи взаємодії між видимим зображенням і прихованим цифровим шаром.

2.2. Розробка цільової аудиторії та визначення призначення авторської фотосерії

Під час розробки фотосерії «Другий шар» одним із важливих етапів стало визначення цільової аудиторії проєкту та формування його основного призначення. Оскільки фотосерія досліджує особливості сучасного сприйняття цифрового зображення, її аудиторія безпосередньо пов'язана з людьми, які щоденно взаємодіють із великим обсягом візуального контенту.

Основною цільовою аудиторією проєкту є молодь та люди середнього віку, які активно користуються соціальними мережами, мобільною фотографією та цифровими платформами. Саме ця категорія найчастіше сприймає фотографію як частину безперервного інформаційного потоку, де зображення переглядаються швидко та переважно без глибокого аналізу. Через постійну присутність цифрових образів у повсякденному житті формується звичка автоматично довіряти побаченому, навіть якщо фотографія вже містить елементи цифрового втручання або прихованої конструкції.

Окрему частину аудиторії становлять люди, які цікавляться сучасною фотографією, концептуальним мистецтвом, новими медіа та інтерактивними візуальними практиками. Для цієї групи важливим є не лише естетичний вигляд зображення, а й механізм взаємодії з ним, спосіб побудови прихованого змісту та роль глядача у процесі відкриття другого смислового рівня.

Особливістю цільової аудиторії є те, що вона вже перебуває всередині середовища, яке досліджує проєкт. Глядачі щоденно стикаються із цифрово

зміненими або алгоритмічно сформованими образами, однак у більшості випадків не помічають самого моменту втручання. Саме тому фотосерія працює не через пояснення чи пряме попередження, а через знайомі візуальні ситуації, які спочатку здаються повністю звичними.

Призначення авторської фотосерії полягає у дослідженні зміненого способу взаємодії людини з фотографією у цифрову епоху. Проєкт не прагне продемонструвати технологію як окремий ефект або створити очевидне протиставлення між «реальним» і «штучним». Його головне завдання — показати стан, у якому цифрове втручання вже стало невіддільною частиною повсякденного зображення.

Через інтеграцію QR-коду у структуру фотографії проєкт створює ситуацію подвійного сприйняття. Спочатку глядач бачить звичну побутову сцену, однак після взаємодії із прихованим елементом відкривається інший інформаційний рівень, який змінює початкове враження. Таким чином, фотосерія спонукає глядача не лише переглядати зображення, а й критично переосмислювати власну довіру до фотографії.

Важливим призначенням проєкту також є створення інтерактивного досвіду взаємодії із фотографією. Глядач перестає бути пасивним спостерігачем, оскільки саме його дія — сканування QR-коду — активує другий шар змісту. Через це фотографія у проєкті функціонує не лише як статичний образ, а як багаторівнева структура з прихованою цифровою присутністю.

Формат фотосерії дозволяє представляти проєкт у виставковому просторі, мультимедійному форматі або онлайн-середовищі. Незалежно від способу презентації, ключовим залишається механізм поступового відкриття прихованого змісту та зміни первинного сприйняття зображення.

Отже, авторська фотосерія «Другий шар» орієнтована на сучасного глядача, який існує у середовищі постійного цифрового потоку, а її призначення полягає у дослідженні моменту, коли межа між звичним

образом і цифровою конструкцією стає майже непомітною.

2.3. Соціокультурний контекст проєкту

Дипломний проєкт «Другий шар» сформований у контексті сучасної цифрової культури, у якій фотографія стала невіддільною частиною повсякденного життя та основним способом візуальної комунікації. Сьогодні людина щоденно взаємодіє з великою кількістю зображень у соціальних мережах, месенджерах, цифрових медіа та онлайн-платформах. Через це фотографія перестає бути лише способом фіксації реальності та перетворюється на елемент безперервного інформаційного потоку.

Сучасне цифрове середовище значно змінило сам принцип сприйняття зображення. Фотографії переглядаються швидко, часто без детального аналізу або перевірки їхньої достовірності. Велика кількість контенту формує автоматичний спосіб взаємодії з візуальною інформацією, у якому знайомий образ сприймається як природний і такий, що не потребує сумніву. Саме цей стан звичного споживання цифрових образів є важливою частиною соціокультурного контексту проєкту.

Окремий вплив на сучасну візуальну культуру мають технології штучного інтелекту, алгоритмічна обробка фотографій та генеративні інструменти. Цифрове втручання у зображення більше не сприймається як щось виняткове або очевидне. Навпаки, воно поступово стає невидимою частиною повсякденної фотографії. Фільтри, автоматична корекція, генерація текстур і цифрових елементів інтегруються у фотографію настільки природно, що межа між реальним зображенням і сконструйованим образом стає нестабільною.

Проєкт «Другий шар» безпосередньо працює з цією зміною способу сприйняття. Інтегрований у фотографію QR-код стає метафорою прихованої цифрової присутності, яка вже існує всередині звичного

візуального середовища. Важливим є те, що цифровий елемент не демонструється відкрито, а маскується під природну частину кадру. Це відповідає сучасному стану цифрової культури, у якому технологічні механізми дедалі частіше залишаються непомітними для користувача.

Соціокультурний контекст проєкту також пов'язаний із трансформацією довіри до фотографії. Тривалий час фотографічне зображення сприймалося як доказ або документ реальності. Проте розвиток цифрових технологій поступово змінив це уявлення. Сьогодні фотографія може бути змінена, доповнена або повністю створена алгоритмічно, при цьому залишаючись візуально переконливою. Через це сам процес розпізнавання реального та сконструйованого стає дедалі складнішим.

Важливим аспектом є також культура постійної присутності в онлайн-просторі. Людина не лише споживає зображення, а й постійно створює їх для цифрового середовища. Побутові сцени, особисті моменти та звичайні ситуації перетворюються на частину візуального контенту, який існує у стрічках соціальних мереж. Саме тому у проєкті використовуються «майже звичайні» фотографії, стилізовані під знайому цифрову естетику.

Проєкт не намагається дати однозначну оцінку цифровим технологіям або протиставити «справжню» та «штучну» реальність. Його мета полягає у дослідженні стану, у якому межа між ними вже стала розмитою, а цифровий шар поступово інтегрувався у повсякденне сприйняття світу.

Отже, соціокультурний контекст проєкту «Другий шар» пов'язаний із сучасною цифровою культурою, зміною довіри до фотографії, розвитком штучного інтелекту та новими способами взаємодії людини з візуальною інформацією. Саме в цьому середовищі формується головна ідея фотосерії — дослідження моменту, коли цифрове втручання перестає помічатися та починає сприйматися як природна частина реальності.

2.4. Сценарна структура (візуальний наратив) проєкту

Сценарна структура дипломного проєкту «Другий шар» побудована за принципом поступового зміщення сприйняття зображення. Візуальний наратив фотосерії не розгортається через послідовну сюжетну історію у традиційному розумінні, а формується через взаємодію між фотографією, прихованим цифровим елементом та реакцією глядача.

Проєкт складається із шести фотографій, об'єднаних у три окремі сцени. Кожна сцена представлена двома точками зору, що дозволяє змінювати дистанцію сприйняття та поступово відкривати нові деталі простору. Така структура створює ефект подвійного бачення: глядач спочатку сприймає ситуацію як звичну побутову сцену, але згодом починає помічати її нестабільність та приховану конструкцію.

Основою візуального наративу є контраст між первинним враженням та другим інформаційним шаром, який відкривається після взаємодії із QR-кодом. Кожна сцена побудована таким чином, щоб спершу виглядати максимально знайомою та природною. У кадрах використовуються побутові ситуації, нейтральні жести, звичні предмети та середовище, близьке до повсякденного цифрового досвіду глядача.

Перша точка зору у межах кожної сцени формує базове сприйняття фотографії. Вона створює відчуття документальності та звичності моменту. Друга фотографія цієї ж сцени змінює спосіб бачення простору: акцентує увагу на деталях, посилює напругу або відкриває інший композиційний ракурс, у якому прихований елемент стає потенційно помітнішим. Через це глядач поступово починає сумніватися у простоті побаченого.

QR-код у структурі наративу виконує роль переходу між двома рівнями реальності. До моменту його сканування фотографія функціонує як самостійний побутовий образ. Після взаємодії із кодом відкривається інший змістовий рівень, що змінює первинне емоційне та смислове

сприйняття сцени. Таким чином, сам процес взаємодії стає частиною сценарної структури проєкту.

Візуальний наратив фотосерії побудований не на прямій драматичній дії, а на психологічному ефекті запізненого усвідомлення. Напруга виникає у момент, коли глядач починає переосмислювати власну довіру до зображення. Проєкт не демонструє маніпуляцію відкрито, а навпаки — приховує її всередині знайомого образу.

Важливу роль у побудові наративу відіграє ритм фотосерії. Чергування сцен і двох точок зору створює поступове накопичення відчуття нестабільності. Кожна наступна фотографія не дає прямої відповіді, а лише підсилює сумнів щодо очевидності побаченого. Через це глядач починає уважніше розглядати деталі кадру та шукати приховані елементи навіть там, де їх може не бути.

Сценарна структура проєкту також передбачає активну участь глядача у процесі розкриття змісту. На відміну від традиційної фотографії, де сприйняття обмежується самим зображенням, у «Другому шарі» повноцінний досвід виникає лише після додаткової дії — сканування QR-коду. Це переводить глядача з позиції пасивного спостерігача у позицію учасника візуального процесу.

Отже, візуальний наратив проєкту «Другий шар» побудований на поступовому руйнуванні довіри до звичного образу. Через систему подвійних точок зору, приховану інтеграцію цифрового елементу та механізм активної взаємодії фотосерія досліджує стан, у якому межа між повсякденним зображенням і цифровою конструкцією стає майже невидимою.

2.5. Художні та технічні засоби виразності

У дипломному проєкті «Другий шар» художні та технічні засоби виразності спрямовані на створення ефекту максимально природного та знайомого зображення, всередині якого приховано цифровий елемент. Основним завданням стало поєднання побутової фотографічної естетики з інтегрованою цифровою конструкцією таким чином, щоб межа між ними залишалася майже непомітною.

Одним із ключових художніх засобів проєкту є імітація повсякденного цифрового зображення. Фотографії навмисно позбавлені глянцевої стилізації, складного постановочного світла або демонстративної композиційної побудови. Візуальна мова кадрів орієнтована на естетику сучасної стрічки соціальних мереж, де зображення сприймаються як спонтанні та природні фрагменти життя.

Для створення цього ефекту використовуються побутові локації, природне освітлення та звичні предмети середовища. Композиція кадрів залишається візуально невимушеною: допускається асиметрія, часткова випадковість побудови простору та відсутність очевидного композиційного центру. Такий підхід дозволяє зменшити дистанцію між глядачем і фотографією та сформувати відчуття довіри до зображення.

Важливим художнім засобом є система двох точок зору в межах кожної сцени. Завдяки зміні ракурсу та дистанції сприйняття створюється поступове розкриття простору та деталей кадру. Це дозволяє посилити психологічну напругу й сформувати ефект нестабільності зображення, у якому звичний образ починає викликати сумнів.

Колористичне рішення проєкту побудоване на стриманій натуральній палітрі. У фотографіях переважають м'які природні кольори без надмірної контрастності чи вираженої декоративності. Відсутність агресивної кольорової обробки підтримує ефект реалістичності та наближає зображення до звичної мобільної фотографії.

Основним технічним засобом виразності є інтеграція QR-коду у структуру фотографії за допомогою штучного інтелекту. Код не розміщується поверх зображення як окремий графічний елемент, а вбудовується у текстури, предмети, світлові площини або деталі середовища. Це дозволяє зробити його частиною візуальної тканини кадру та приховати сам факт цифрового втручання.

Під час реалізації проєкту особлива увага приділяється збереженню балансу між непомітністю QR-коду та його технічною функціональністю. Код має залишатися придатним для сканування, водночас не порушуючи цілісності зображення та не привертаючи уваги під час першого перегляду фотографії.

Технічна реалізація фотосерії також передбачає використання цифрової постобробки для адаптації інтегрованого QR-коду до загальної стилістики кадру. Обробка спрямована не на створення вираженого художнього ефекту, а на підтримання природності зображення та візуальної однорідності всіх елементів композиції.

Окремим засобом виразності є сама взаємодія глядача із фотографією. Сканування QR-коду стає частиною художньої структури проєкту та виконує функцію переходу між двома рівнями сприйняття. Таким чином, виразність проєкту формується не лише через статичне зображення, а й через процес активної взаємодії з ним.

Отже, художні та технічні засоби виразності проєкту «Другий шар» спрямовані на створення фотографії, у якій цифрове втручання маскується під звичний побутовий образ, а сам механізм прихованої присутності стає основою візуального та смислового рішення фотосерії.

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ АВТОРСЬКОГО ВІЗУАЛЬНОГО ПРОЄКТУ

3.1. Апробація технічного обладнання та засобів, передбачених для реалізації проєкту

Під час підготовки до практичної реалізації дипломного проєкту «Другий шар» було проведено апробацію технічного обладнання та цифрових засобів, необхідних для створення фотосерії та інтеграції прихованого QR-коду у структуру зображення. Основною метою цього етапу стало досягнення балансу між природністю фотографії та технічною функціональністю цифрового елементу.

Оскільки проєкт базується на естетиці «майже звичайного» побутового фото, технічне тестування було спрямоване не на створення максимально ідеального або студійного зображення, а на формування природної візуальної атмосфери. Для цього перевірялися можливості роботи з природним та м'яким штучним освітленням, а також способи збереження візуальної невимушеності кадру під час постановочної зйомки.

Під час апробації камери та об'єктивів особлива увага приділялася передачі деталей текстур, оскільки QR-код мав бути інтегрований у структуру фотографії та залишатися придатним для подальшого сканування. Було протестовано різні фокусні відстані, рівні деталізації та способи побудови кадру для збереження балансу між візуальною непомітністю коду та його технічною зчитуваністю.

Окремим етапом стало тестування інтеграції QR-коду за допомогою інструментів штучного інтелекту та цифрової обробки зображення. Було проведено серію експериментів із вбудовуванням коду у текстури предметів, елементи інтер'єру, світлові площини та деталі середовища.

Основним завданням було уникнути ситуації, у якій QR-код виглядав би стороннім або надто очевидним елементом композиції.

У процесі апробації перевірялася також функціональність QR-коду після інтеграції у фотографію. Для цього тестувалися різні рівні контрастності, масштабування та складності візуального маскуванню. Важливою умовою було збереження можливості сканування коду мобільними пристроями без порушення загальної естетики кадру [4].

Під час технічної підготовки також аналізувалися способи презентації фотосерії у цифровому та виставковому форматах. Було враховано, як змінюється сприйняття QR-коду залежно від розміру друку, освітлення експозиційного простору та дистанції між глядачем і фотографією. Це дозволило визначити оптимальні параметри для демонстрації проєкту.

Особлива увага приділялася тестуванню постобробки зображення. Обробка фотографій здійснювалася таким чином, щоб зберегти ефект природного цифрового фото без надмірної стилізації. Корекція кольору, контрасту та освітлення використовувалася стримано, оскільки надто виражена художня обробка могла б порушити концепцію побутової візуальності.

У результаті апробації технічного обладнання та цифрових засобів було сформовано оптимальний підхід до реалізації фотосерії «Другий шар». Проведене тестування дозволило визначити способи інтеграції QR-коду, що забезпечують одночасно його приховану присутність, функціональність та відповідність загальній стилістиці проєкту.

3.2. Експлікація як технологічна схема реалізації зображальної композиції твору

Експлікація дипломного проєкту «Другий шар» була створена як послідовна технологічна схема реалізації фотосерії, у якій поєднуються

постановочна фотографія, побутова цифрова естетика та прихована інтеграція QR-коду. Основним завданням цього етапу стало формування цілісної системи створення зображень, де кожен елемент композиції працює на ідею існування другого, невидимого шару реальності.

Фотосерія складається із трьох окремих сцен, кожна з яких представлена двома точками зору. Така структура була закладена ще на етапі експлікації, оскільки подвійний ракурс дозволяє поступово змінювати спосіб сприйняття простору та створювати ефект прихованої нестабільності зображення. Для кожної сцени окремо визначалися композиційна побудова кадру, локація, розташування персонажів та спосіб інтеграції цифрового елемента.

Під час розробки експлікації особлива увага приділялася принципу природності зображення. Усі сцени будувалися таким чином, щоб виглядати як звичайні побутові фотографії, характерні для сучасної цифрової стрічки. Через це композиція кадрів не має демонстративної постановочності або очевидного візуального центру. Простір залишається візуально відкритим, із побутовими деталями, природною асиметрією та ефектом випадкового моменту.

Технологічна схема реалізації передбачала кілька основних етапів: вибір та підготовку локацій, побудову композиції сцени, проведення фотозйомки, цифрову інтеграцію QR-коду та фінальну постобробку зображення. Кожен із цих етапів був спрямований на підтримання балансу між реалістичністю кадру та існуванням прихованого цифрового шару.

Важливим елементом експлікації стало визначення способів вбудовування QR-коду у структуру фотографії. Для кожного кадру окремо продумувалося, де саме цифровий елемент буде інтегрований: у текстурі предметів, елементи інтер'єру, поверхні або світлові ділянки кадру. Основним принципом було зробити код непомітним під час першого

перегляду фотографії, але водночас зберегти його технічну функціональність для сканування.

Під час побудови зображальної композиції також враховувалася взаємодія між двома фотографіями однієї сцени. Перша точка зору формує у глядача базове сприйняття ситуації, тоді як друга змінює дистанцію погляду та акцентує увагу на деталях простору. Через це композиція працює як система поступового розкриття прихованої структури зображення.

Світлове рішення у межах експлікації базувалося на використанні природного або м'якого розсіяного освітлення [6]. Світло та композиція: Від засобів виразності фотографії до технічних налаштувань). Такий підхід дозволив уникнути ефекту студійної постановки та підтримати естетику звичайної цифрової фотографії. Освітлення використовувалося не як декоративний засіб, а як інструмент створення природного середовища, у якому цифровий елемент може залишатися прихованим.

Окремим етапом реалізації стала постобробка фотографій. Її основним завданням було не створення вираженої художньої стилізації, а збереження візуальної цілісності кадру після інтеграції QR-коду. Корекція кольору, контрасту та деталізації застосовувалася мінімально, щоб підтримати ефект «майже звичайного» фото.

Таким чином, експлікація проєкту «Другий шар» стала технологічною схемою створення фотосерії, у якій композиційні, технічні та цифрові елементи об'єднані в єдину систему. Усі етапи реалізації були спрямовані на створення фотографії, де прихований цифровий шар існує всередині звичного побутового образу та поступово змінює спосіб його сприйняття.

3.3. Композиційне та проєктне рішення авторської фотосерії

Композиційне та проєктне рішення фотосерії «Другий шар» побудоване на поєднанні побутової візуальної естетики та прихованої цифрової структури, яка поступово відкривається глядачеві. Основним принципом побудови кадру стало створення фотографій, що виглядають максимально звичними та невимушеними, але водночас містять другий інформаційний рівень.

Проєкт складається із шести фотографій, об'єднаних у три окремі сцени з двома точками зору. Така структура дозволяє не лише показати різні ракурси одного простору, а й поступово змінювати спосіб сприйняття зображення. Перша фотографія сцени формує у глядача відчуття стабільності та знайомості, тоді як друга точка зору посилює увагу до деталей і створює відчуття прихованої напруги.

Композиційно кадри побудовані таким чином, щоб уникнути очевидної постановочності. Простір фотографій не має чітко вираженого композиційного центру, а увага глядача розподіляється між побутовими деталями середовища. У кадрах використовується асиметрія, природна незавершеність простору та ефект випадкового моменту, характерний для сучасної цифрової фотографії.

Важливим елементом композиційного рішення є інтеграція QR-коду у структуру зображення. Код не повинен домінувати у кадрі або одразу привертати увагу. Його розташування підпорядковується загальній логіці простору: він стає частиною текстури поверхонь, деталей інтер'єру, предметів або світлових переходів. Завдяки цьому цифровий елемент не руйнує природність сцени, а навпаки — розчиняється у ній.

Особливу роль у композиції відіграє побутове середовище. Для фотосерії обрані простори та предмети, які асоціюються зі звичним щоденним життям: кімнати, меблі, особисті речі, випадкові деталі інтер'єру. Такі елементи створюють відчуття впізнаваності та формують у глядача автоматичну довіру до побаченого.

Проектне рішення фотосерії також передбачає свідоме використання «неідеальної» цифрової естетики. У кадрах збережено природні недосконалості: легку нерівновагу композиції, побутову хаотичність простору, м'яке або неоднорідне освітлення. Це дозволяє наблизити фотографії до візуальної мови соціальних мереж та повсякденного цифрового контенту.

Колористичне рішення залишається стриманим та нейтральним. У фотографіях переважають природні кольори без різких контрастів або вираженої декоративної обробки. Такий підхід підтримує відчуття реалістичності та не відволікає увагу від головної концепції проекту — прихованої цифрової присутності.

Композиційне рішення фотосерії також пов'язане із психологією погляду. Глядач спершу сприймає фотографії як знайомі побутові сцени, однак поступово починає уважніше розглядати деталі простору у пошуках прихованого елемента. Через це композиція працює не лише як спосіб організації кадру, а як механізм формування сумніву та переосмислення побаченого.

Таким чином, композиційне та проектне рішення фотосерії «Другий шар» спрямоване на створення візуального простору, у якому цифровий елемент стає невіддільною частиною повсякденного образу, а сама фотографія перетворюється на багаторівневу систему прихованого змісту.

3.4. Постпродакшн-рішення

Постпродакшн-рішення дипломного проекту «Другий шар» були спрямовані на збереження ефекту максимально природного побутового зображення та одночасне формування прихованого цифрового шару, який не порушує первинне візуальне сприйняття кадру. Основним завданням цього етапу стало поєднання реалістичної фотографічної основи з

інтеграцією технологічного елементу у вигляді QR-коду таким чином, щоб він функціонував як частина зображення, а не як окремий візуальний об'єкт.

На етапі базової обробки фотографій здійснювалася корекція експозиції, балансу білого, контрасту та кольору. Усі зміни виконувалися стримано, без надмірного втручання у структуру зображення, з метою збереження ефекту «неідеальної» повсякденності. Важливою умовою постпродакшну було уникнення глянцевої або стилізованої естетики, яка могла б зруйнувати концепцію звичності та непомітності сцени.

Ключовим етапом постпродакшну стала цифрова інтеграція QR-коду у візуальну структуру кадру. Для кожного зображення окремо підбирався спосіб його вбудовування в текстури, поверхні або деталі середовища, щоб забезпечити максимальну органічність його присутності. QR-код не додавався як окремий графічний елемент, а вплітався у загальну композицію з урахуванням світла, перспективи та фактури зображення.

Особлива увага приділялася збереженню технічної зчитуваності QR-коду. Після кожної інтеграції проводилося тестування його сканування на різних пристроях, що дозволяло перевірити баланс між візуальною непомітністю та функціональністю. У випадках, коли код втрачав читабельність, здійснювалися додаткові корекції його форми, контрасту або розміщення.

Також на етапі постпродакшну здійснювалося уніфікування серії фотографій з метою створення цілісної візуальної системи. Було вирівняно загальну колористику, рівень насиченості та світловий баланс між усіма кадрами, що дозволило сформувати єдину естетику проєкту. Це забезпечило відчуття послідовності та внутрішньої логіки серії як єдиного концептуального висловлювання.

Таким чином, постпродакшн-рішення у проєкті «Другий шар» виконують не лише технічну, а й концептуальну функцію, оскільки забезпечують існування прихованого цифрового шару в межах звичайного

фотографічного зображення, не порушуючи його побутової та документальної правдоподібності.

3.5. Кошторис реалізації авторської фотосерії

Кошторис дипломного проєкту сформовано з урахуванням його незалежного характеру, мінімалістичного підходу до виробництва та використання власного технічного забезпечення.

Основна частина обладнання (камери, оптика, комп'ютер та програмні забезпечення Adobe Photoshop Lightroom, Picsart, Генератор QR-кодів) є у власному користуванні автора, що значно зменшує загальні витрати на реалізацію проєкту.

Стаття витрат	Зміст витрат	Орієнтовна сума
1. Транспортні витрати	Пересування між локаціями зйомки в Києві	0 грн
2. Постпродакшн	Обробка і кольорокорекція виконуються самостійно у Adobe Photoshop Lightroom, Picsart, Генератор QR-кодів;	0 грн
5. Разом		0 грн

Таким чином, кошторис реалізації авторської фотосерії «Другий шар» є нульовим, оскільки проєкт був повністю виконаний без фінансових витрат. Усі етапи створення — від зйомки до постпродакшну та інтеграції QR-кодів — здійснювалися з використанням наявних ресурсів, без оренди обладнання, додаткових закупівель чи залучення платних сервісів. Це

підкреслює концептуальний характер роботи та її реалізацію як ідеї, що не залежить від бюджету.

3.6. Опис готового результату та його презентаційна форма

Готовим результатом дипломного проєкту «Другий шар» є фотосерія, що складається з шести зображень, об'єднаних у три сцени з двома точками зору кожна. Кожна сцена функціонує як окрема візуальна ситуація, яка на рівні першого сприйняття зчитується як звичний побутовий кадр, однак містить прихований цифровий елемент у вигляді інтегрованого QR-коду. У сукупності серія формує цілісне висловлювання про розмитість межі між «реальним» і «зміненим» зображенням у сучасному візуальному середовищі.

Фінальні фотографії зберігають естетику повсякденності та візуальної невимушеності, що є ключовим для концепції проєкту [8]. Вони не мають ознак глянцевої постановочності чи надмірної стилізації, натомість імітують характер випадкових кадрів із цифрового середовища. Такий підхід дозволяє наблизити серію до звичного досвіду сприйняття зображень у соціальних мережах, де межа між документальністю та конструйованою реальністю часто є непомітною.

Презентаційна форма проєкту передбачає послідовний перегляд серії, де кожна сцена демонструється у двох варіантах точок зору. Така структура дозволяє глядачеві спочатку сформувати цілісне уявлення про зображену ситуацію, а згодом — через зміну ракурсу та деталізації — виявити приховані елементи, зокрема QR-код. Взаємодія з ним є важливою частиною експозиційного досвіду, оскільки переводить глядача з рівня візуального сприйняття у рівень цифрової взаємодії.

У виставковому або презентаційному форматі фотосерія може бути представлена як друковані роботи середнього або великого формату,

розміщені послідовно відповідно до логіки сцен. Додатково можливе супровідне розміщення інструкції або візуального натяку на можливість сканування QR-коду, однак без його прямого виділення як основного елемента композиції. Це підтримує концепцію прихованості та поступового виявлення цифрового шару.

Онлайн-презентація проєкту передбачає розміщення серії в цифровому середовищі, де взаємодія з QR-кодами є найбільш органічною. У такому форматі глядач сприймає зображення в їхньому природному контексті — як частину цифрового потоку, що відповідає початковій ідеї проєкту про розмитість меж між реальністю та її медіа-репрезентацією.

Таким чином, готовий результат проєкту «Другий шар» та його презентаційна форма спрямовані на створення багаторівневого досвіду сприйняття, у якому фотографія функціонує не лише як статичне зображення, а як точка входу до прихованого цифрового шару, що активується через взаємодію глядача з роботою.

ВИСНОВКИ

У межах дипломного проєкту «Другий шар» була розроблена та реалізована концептуальна фотосерія, що досліджує розмитість межі між «реальним» і «зміненим» зображенням у сучасному цифровому середовищі. Проєкт складається з шести фотографій, об'єднаних у три сцени з двома точками зору, що дозволяє вибудувати багаторівневу структуру сприйняття та поступове розкриття прихованого змісту.

Основною ідеєю роботи стало створення візуально «звичайного» побутового зображення, всередині якого інтегровано прихований цифровий елемент у вигляді QR-коду. Такий підхід дозволив сформувати ситуацію, у якій глядач спочатку сприймає фотографію як звичну та достовірну, однак у процесі взаємодії відкриває додатковий інформаційний шар, що змінює первинне розуміння зображення.

У процесі реалізації проєкту були опрацьовані композиційні та постпродакшн-рішення, спрямовані на збереження ефекту природності та побутовості кадру. Особливу увагу було приділено інтеграції QR-кодів таким чином, щоб вони залишалися непомітними в межах першого рівня сприйняття, але водночас зберігали свою функціональність та зчитуваність. Це дозволило поєднати в одному візуальному просторі документальність і цифрове втручання без їхнього прямого протиставлення.

Окремим результатом проєкту стало формування експериментальної моделі взаємодії глядача з фотографією, у якій зображення перестає бути лише статичним об'єктом і набуває інтерактивного характеру. Перехід від візуального сприйняття до цифрової взаємодії підсилює концепцію прихованого другого шару реальності та акцентує увагу на зміні способів читання зображень у сучасній культурі.

Таким чином, дипломний проєкт «Другий шар» демонструє можливість використання фотографії як інструменту дослідження межі між видимим і прихованим, а також як середовища, в якому цифрові технології стають невід’ємною частиною візуальної мови. Реалізована фотосерія формує цілісне концептуальне висловлювання про втрату чітких критеріїв розрізнення «реального» та «штучного» в умовах сучасного інформаційного простору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Beals, F. (2020). Сторітелінг у фотографії.
2. Bondar, L., & Melnychenko, S. (2024). Conceptual Photography.
3. Caroli, H. (2023). Фотографи про фотографію.
4. Gallery101. (2019). <https://gallery101.com.ua/photo-history2/>
5. Howarth, S., & McLaren, S. (2024.) Вулична фотографія сьогодні.
6. Крупник, В. (2023). Світло та композиція: Від засобів виразності фотографії до технічних налаштувань.
7. Smith, I. H. (2009). Коротка історія фотографії.
8. Власні спостереження та дослідження автора.

ДОДАТКИ

Додаток А — Візуальні матеріали (фотографії з книжки “Світло та композиція. Від засобів виразності фотографії до технічних налаштувань” Борис Крупник.)

Додаток Б — Візуальні матеріали (фотографії з книжки “Сторітелінг у фотографії” Фінн Білз)

Додаток В — Візуальні матеріали (фотографії з книжки “Коротка історія фотографії” Іан Гейдн Сміт.)

Додаток Г — Бекстейдж знімального процесу

Додаток А — Візуальні матеріали (фотографії з книжки “Світло та композиція. Від засобів виразності фотографії до технічних налаштувань” Борис Крупник.)

Додаток Б — Візуальні матеріали (фотографії з книжки “Сторітелінг у фотографії” Фінн Білз)

Додаток В — Візуальні матеріали (фотографії з книжки “Коротка історія фотографії” Іан Гейдн Сміт.)

Додаток Г — Бекстейдж знімального процесу

